

SERGI PÀMIES

LA BICICLETA
ESTÀTICA

BARCELONA 2010

QUADERNS CREMA

Publicat per
Quaderns Crema, S.A.U.

Muntaner, 462 - 08006 Barcelona
Tel. 934 144 906 - Fax 934 147 107
correu@quadernscrema.com
www.quadernscrema.com

© 2010 by Sergi Pàmies Bertran
© d'aquesta edició, 2010 by Quaderns Crema, S.A.U.

Tots els drets reservats:
Quaderns Crema, S.A.U.

A la coberta, il·lustració de Studio Rudy Gómez

ISBN: 978-84-7727-487-2

DIPÒSIT LEGAL: B. 39 845-2010

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

SEGONA REIMPRESSIÓ *octubre de 2010*

PRIMERA EDICIÓ *setembre de 2010*

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

BENZODIAZEPINA

He quedat amb mi mateix d'aquí a dues hores. No em conec personalment però hem parlat molt per xat i, una vegada—per desitjar-nos un feliç any 2008—, per telèfon. No em va agradar la meua veu: una mica nasal i amb una certa presumpció de locutor nocturn. Sento curiositat per saber si serem capaços de mantenir cara a cara les llargues converses que ara compartim de matinada. A la pantalla de l'ordinador, el diàleg avança sense obstacles, barrejant qüestions profundes i banals, inventades i reals, combinant els records amb els projectes. No em faig il·lusions: al ciberespai abunden les falsedats i els que fan creure que són d'una manera i, a l'hora de la veritat, et deceben. esclar que jo també puc pensar el mateix de mi, encara que, des del començament, he procurat ser

franc, no pas per rectitud moral sinó perquè no tinc prou memòria per inventar-me coses que em deixarien en evidència. Hem trigat molt abans de fer el pas de veure'ns. Això ens ha permès conèixer-nos d'una manera que, sovint, no tenim en l'univers presencial. Quan et presenten algú en el món real no en saps gairebé mai res i preval una primera impressió basada en la mirada, l'aparència i el còctel neurològic que estableix les afinitats i les incompatibilitats. Al xat passa a l'inrevés. Primer parles, t'expliques la vida, aclareixes malentesos, en crees d'altres, combats els perills addictius del vincle i la mentida fins que, un dia, un dels dos proposa traspasar la frontera. En aquest cas, vaig ser jo, i jo mateix vaig acceptar, encantat i una mica sorprès, perquè ja m'estava bé l'hàbit de trobar-nos al ciberespai sense gaire obligatorietat però amb una freqüència tàcita. De vegades m'envio missatges curts i me'ls responc, però són diàlegs massa breus i el teclat del telèfon no em permet esplaiar-me com m'agradaria. Ara, mentre vaig cap a

la cafeteria on hem quedat, intento contenir els nervis. Com quan he tingut compromisos importants, m'he pres un comprimit de benzodiazepina. Em rebaixa l'esverament i sembla que la sang se m'alenteixi. No ho he comprovat amb una bàscula, però estic convençut que sóc més lleuger i que, si me'n prengué dos, fins i tot volaria. No ha calgut que ens preguntem com som. De vegades, quan quedava amb algú del xat, donava descripcions falses per, a distància, poder avaluar l'altre i, gairebé sempre, acabava marxant sense dir res, bé perquè em decebia o, al contrari, per no decebre'l jo. A la terrassa, em situo en una taula des d'on observo tota la cafeteria i espero (sento, dintre meu, el combat acarnissat entre curiositat i benzodiazepina). De lluny, em veig arribar: em reconec de seguida. Duc la mateixa roba i, en aparença, les mateixes expectatives. La primera mirada és de desconfiança. Encaixem. Trenquem el gel amb banalitats i somriures nerviosos. A poc a poc, però, perdem la batalla contra el silenci. Sense gosar

mirar-nos, paladegem el fracàs amb la resignació d'un remugant, com si enyoréssim la loquacitat nocturna i les converses que, il·lustrades amb el so dels dits corrent damunt del teclat, no s'acabaven mai. Incòmodes, no sabem com reaccionar fins que, com un sol home i activats per la mateixa vergonya, ens aixequem i, sense acomiadar-nos, ens en anem en direccions oposades.

QUATRE NITS

Els pares em van engendrar una nit de primavera, després de veure *Le notti di Cabiria*, de Federico Fellini. Situem-nos: París, 1959. Per poder passar unes quantes hores plegats han aparcat el meu germà amb la meva tia. Jo no existeixo ni tan sols com a projecte: els pares són exiliats polítics, tenen més de quaranta anys, creuen que el motor de la història és la lluita de classes, viuen en un estat de provisionalitat permanent, no preveuen ampliar la família i no disposen d'una casa on atendre les urgències amoroses (comparteixen l'apartament amb uns camarades). Per una nit, uns amics els cedeixen un dormitori en condicions. La treva els dóna prou temps per, a més a més, anar al cinema i tornar a l'habitació mentre comenten la pel·lícula que acaben de veure.

Le notti di Cabiria explica les aventures d'una prostituta de barri marginal que, després de voltar pels carrers de Roma, coneix un actor famós amb problemes (acaba de discutir amb la nòvia). L'actor, que no suporta estar sol, convida la Cabiria a la seva mansió. Parlen, beuen, sopen, riuen, fins que, de matinada, la nòvia torna per fer les paus. Com si actués en un vodevil, la prostituta fa el que li ordena l'actor: amagar-se i esperar que surti el sol fins que el famós li doni diners perquè, sense fer soroll, se'n torni a les cantonades i als somnis d'una vida millor. Una altra nit, la Cabiria coneix un home que, a diferència dels seus clients habituals, la tracta amb gentilesa i educació i que, després d'unes quantes trobades formals, li demana per casar-se. Hipnotitzada per l'amor, ella se'n refia, ven la casa, reuneix tots els estalvis, deixa el barri vell—i l'ofici més vell encara—però, durant una excursió per un bosc dels afores, descobreix que el príncep blau és, en realitat, un estafador: la maltracta, la insulta i,

per la força, li roba els diners. Abandonada, la Cabiria plora amargament i el blanc i negre reforça la fotogènia de la desesperació. Malgrat que sembla enfonsada, aconseguix aixecar-se i posar-se a caminar, sense rumb, activada per la inèrcia dels supervivents. Veiem com travessa el bosc fins que, quan arriba a la carretera, es creua amb un grup de joves que tornen de festa. La saluden, canten, toquen les botzines de les motocicletes i, encara que l'espectador sap que ella està plorant, també intueix que la vitalitat i l'alegria dels joves la reconforten. Amb el rímel corregut, la Cabiria mira la càmera i somriu fins que, just després d'una fosa a negre, apareix la paraula *Fine*.

El personatge de Cabiria estava interpretat per Giulietta Masina, esposa de Federico Fellini, que va guanyar el premi a la millor actriu del festival de Canes del 1957. A París, dos anys més tard, la pel·lícula encara es projectava en alguna sala que m'agrada imaginar mig buida, amb taques d'humiditat al sostre i una taquillera fumadora amb un

passat anònimament heroic relacionat amb la resistència. He vist la pel·lícula moltes vegades i no he sabut trobar-hi res que faci presagiar, ni que sigui de manera remota, el meu destí. L'atzar ho va voler així, com hauria pogut decidir que, abans de concebre'm, els pares haguessin anat a sopar a un restaurant tailandès.

Quan vaig assabentar-me que havia estat engendrat sota la influència de *Le notti di Cabiria*, vaig convertir Fellini en director de capçalera (més encara quan la meva mare em va dir que, si hagués sigut una nena, m'haurien posat Cabiria). Vaig veure'n totes les pel·lícules i, encara que moltes són més brillants i rodones, és l'única que conservo (com conservo l'anècdota que explicava el poeta Evtuixenko: en un viatge a Groenlàndia, en una d'aquelles nits blanques que duren prop de sis mesos, el poeta va veure com, damunt la vela d'una nau balenera, enmig del no-res, un esquimal projectava la pel·lícula de la prostituta romana, i com tots els espectadors s'emocionaven i reien).

Van passar els anys, fins que, a conseqüència d'una carambola d'atzars premeditadament fortuïts, una revista em va oferir escriure reportatges, a mitges amb un amic. Vam accedir-hi perquè aleshores ho acceptàvem tot i vam proposar al director del setmanari un article sobre la crisi dels estudis de Cinecittà. Potser perquè la nostra impostura dissimulava la d'ell, ens va dir que sí i ens va proporcionar dos bitllets d'avió a Roma. Havíem de pagar-nos l'estada i, per estalviar, vam solucionar-ho dormint a casa dels coneguts d'uns amics, en una habitació amb vistes a una via de tren per la qual desfilaven combois interminables de mercaderies. Vam arribar a Cinecittà en metro. L'halo dels estudis de la Via Tuscolana era present en els decorats, calculadament abandonats per saciar la mitomania dels cinèfils o entretenir els grups d'escolars forçats a visitar-los. Ens va rebre el director, que de seguida ens va explicar que, en realitat, només era el suplent del director autèntic. Vam parlar una mica de la histò-

ria—de Mussolini en amunt—, ens va oferir uns prospectes i va mirar el rellotge abans de dir-nos que havia de marxar perquè feia tard a una reunió important. Vam sortir del despatx i vam voltar pels estudis. Vam visitar magatzems, hangars amb decorats a mig fer, platós coberts de pols. Finalment, vam entrar a la cantina dels treballadors del recinte i vam demanar una cervesa. Uns metres més enllà, participant en una conversa sobre futbol, vam veure el director en plena reunió important. Ningú no semblava tenir pressa. Fusters, electricistes, pintors, xofers, il·luminadors, dones del servei de neteja, tots esperaven l'arribada d'algun geni que revitalitzés els estudis i els fes sortir de la crisi. Però només hi vam entrar nosaltres, aprenents en l'escala natural de la impostura neorealista. Vam quedar-nos-hi uns quants minuts i vaig pensar que, de manera indirecta, Fellini era una mica el meu pare, que aquells estudis eren casa seva i, en conseqüència, meva també. Encomanat per la monumentalitat decadent que m'envoltava,

vaig alçar el got de cervesa i vaig brindar, no pas pel director suplent, però sí a la salut de Cinecittà, del pare i de la mare (aleshores no podia preveure que tant Fellini com el pare acabarien en una cadira de rodes, rebent a l'hospital amics, camarades i familiars que ja no podien reconèixer, intentant traduir amb paraules cada cop menys intel·ligibles els últims pensaments d'una vida plena). I, finalment, a la salut de la Cabiria, rondant pels carrers d'una Roma en blanc i negre, lluitant perquè cap estafador no li robi ni els somnis ni els estalvis.